

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อ การเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

วสวส ณาญกี

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ด้านการบริหารจัดการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านคุณค่าทางศิลปกรรม โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและสถานภาพทางสัญชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยของกัลยาณี ทองงาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ ศรีสัชนาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน ด้านคุณค่าทางศิลปกรรมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
2. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านคุณค่าทางศิลปกรรม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพทางสัญชาติต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Keywords : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว, อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

Abstract

This research aimed to study and compare foreign tourists' satisfaction toward admission at Sri Satchanalai Historical Park, Sukhothai Province including management, service personnel, venue and facilities, and artistic value categorized into the variables of gender, age, and nationality. Four hundred samples were selected by accidental random sampling. The instrument was Foreign Tourists' Satisfaction toward Admission at Sri Satchanalai Historical Park, Sukhothai Province Questionnaire developed from Kanlayanee Thong-Ngam's Questionnaire on Foreign Tourists' Satisfaction toward Tourism in Sukhothai Historical Park with the reliability of 0.87. The data was collected by five-scale questionnaire and statistically analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Scheffe Analysis.

The results found that

1. Foreign tourists had overall satisfaction at high level toward admission at Sri Satchanalai Historical Park and had highest level of satisfaction on the aspect of artistic value.
2. The overall satisfaction among samples of different genders was not different.
3. The overall satisfaction among samples of different ages was statistical significantly different at .05 and, when considering in aspect, the satisfaction on the aspect of service personnel and artistic value was not different.
4. The overall satisfaction among samples of different nationalities was statistical significantly different at .05 both overall and in aspect.

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นภาคบริการที่มีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปี รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้และการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆมีงานทำและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา

วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศได้ (ภิญโญ ไตวิทยานิชย์, 2547:1) โดยประเทศไทยมีทรัพยากรท่องเที่ยวจำนวนมากเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลกว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามหลากหลายทั้งทะเล ภูเขา น้ำตก แหล่งปะการัง ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์น่าประทับใจ (วิมลวรรณ สุธีบุตร, 2551: 1)

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ให้ความสนใจเข้าชมในแต่ละวันอย่างมาก เพราะเป็นเมืองเก่าแก่ในสมัยกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงขึ้นครองกรุงสุโขทัย และได้สร้างเมืองขึ้นใหม่เป็นศูนย์กลางการปกครอง บริเวณที่เรียกว่า “แก่งหลวง” ครอบคลุมพื้นที่ในเขตของตำบลศรีสัชนาลัย ตำบลสารจิตร ตำบลหนองอ้อ ตำบลท่าชัย ส่วนตัวเมืองโบราณศรีสัชนาลัยอยู่ในเขตหมู่บ้านพระปรารักษ์ ตำบลศรีสัชนาลัย มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 45.14 ตารางกิโลเมตร เดิมชื่อว่า “เมืองเซียง” แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น “ศรีสัชนาลัย” ในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์มีโบราณสถาน และโบราณวัตถุทั้งหมด 215 แห่ง สํารวจค้นพบแล้ว 204 แห่ง ซึ่งในการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ ของทางอุทยานฯ ที่มีกฎเกณฑ์บังคับสำหรับผู้เข้าชม ทั้งในด้านการปฏิบัติตนระหว่างเข้าชมและค่าธรรมเนียมการเข้าชม และทางอุทยานฯ ได้มีบริการรถรางและวิทยากรท้องถิ่น นำชมโบราณสถานและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นแก่นักท่องเที่ยวอย่างดีที่สุด ภายใต้ขอบเขตระเบียบของอุทยาน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2555: ออนไลน์) แต่เนื่องจากกิจกรรมที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยจัดให้นักท่องเที่ยวและผู้รับบริการมีพื้นฐานที่แตกต่างกันทั้งในด้านเพศ อายุ การศึกษา

อาชีพ สังคม ฯลฯ ย่อมมีความพึงพอใจจากการรับบริการที่แตกต่างกัน ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เพื่อเป็นข้อมูลให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการพัฒนาการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น ตรงตามความต้องการและความประสงค์ของนักท่องเที่ยวต่อไป

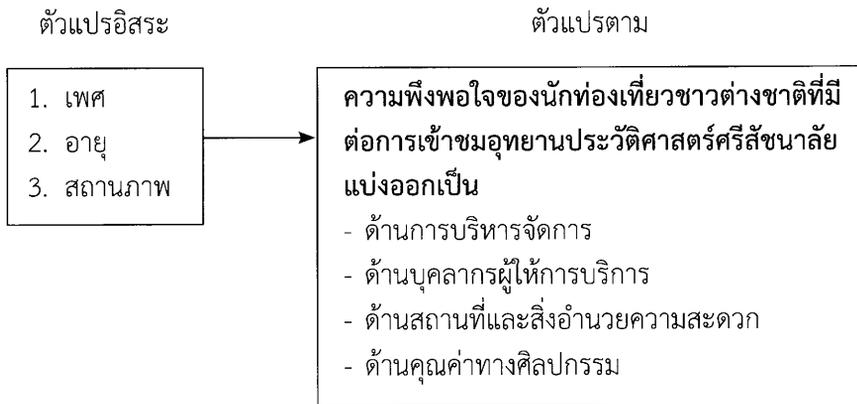
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อทราบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพทางสัญชาติ

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพทางสัญชาติต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม 2554 จำนวน 148,660 คน (สำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย, ข้อมูลปี พ.ศ. 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มโดยเปรียบเทียบกับตารางประมาณการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgen) ที่ประชากรจำนวน 148,660 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างไว้มากกว่าที่กำหนดไว้จากตารางคือ 400 คน และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accident random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถาม

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ของกัลยาณี ทองงาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพทางสัญชาติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย แบบสอบถามมีข้อความให้นักท่องเที่ยวแสดงความรู้สึกของความพึงพอใจ โดยจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการและดำเนินการด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณค่าทางศิลปกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมายดังนี้

มากที่สุด	ได้คะแนน	5
มาก	ได้คะแนน	4
ปานกลาง	ได้คะแนน	3
น้อย	ได้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ได้คะแนน	1

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำถาม
แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเกณฑ์

ประมาณค่าดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2532
: 150)

4.50–5.00 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย
มากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย
มาก

2.50–3.49 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย
ปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย
น้อย

1.00–1.49 หมายถึง ระดับความเห็นด้วย
น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)
เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเพิ่มเติม

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไข ปรับปรุง
แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content
Validity) เป็นรายชื่อว่า แต่ละข้อคำถามนั้นมีความ
สอดคล้องตามเนื้อหาที่ต้องการหรือไม่

1.2 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำ
แนะนำของท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนในข้อ 1.2
เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท
แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญแปลเป็นภาษาอังกฤษนำไป
ทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน เพื่อนำผลข้อมูลไป
วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้
ค่าสถิติวิเคราะห์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (a-
Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
(พงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125; อ้างอิงจาก Cronbach)
ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3. นำแบบสอบถามที่เสร็จสมบูรณ์แล้วนำ
ไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือเชิญ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและนำหนังสือจาก
บัณฑิตวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์ต่อผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
ในอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
นัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บข้อมูล

2. ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บ
ข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน โดย
แจกแบบสอบถาม 400 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจเลือก
แบบสอบถาม เฉพาะที่สมบูรณ์

วิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. หาค่าความถี่ร้อยละจากแบบสอบถาม
ตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยทั่วไปของตัวแปรอิสระ เพศ อายุ และสถานภาพทางสัญชาติ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม แล้วนำเสนอข้อมูล รูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-Analysis of Variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 และข้อ 3 และกรณีผลทดสอบระหว่าง ค่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549: 201) แล้วนำเสนอข้อมูล รูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. นำแบบสอบถามในตอนที 3 คือ ข้อเสนอแนะอื่นๆ มาสรุปแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.25 และเพศหญิง มีจำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 16-30 ปี มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคืออายุ 31-45 ปี มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อายุ 46-60 ปี มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27 และที่น้อยที่สุดคืออายุ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากยุโรป มีจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาคืออเมริกา มีจำนวน 83 คนคิดเป็นร้อยละ 20.75 ออสเตรเลีย มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19 และ น้อยที่สุดคือ เอเชีย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุและสัญชาติ

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	221	55.25
หญิง	179	44.75
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุและสัญชาติ (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
16-30 ปี	125	31.25
31-45 ปี	100	25.00
46-60 ปี	108	27.00
61 ปีขึ้นไป	67	16.75
รวม	400	100.00
3. สัญชาติ		
เอเชีย	9	2.25
ยุโรป	232	58.00
อเมริกา	83	20.75
ออสเตรเลีย	76	19.00
แอฟฟริกา	0	0.00
รวม	400	100.00

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์

ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน ด้านคุณค่าทางศิลปกรรมมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้าน (n = 400)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการบริหารจัดการ	4.32	0.70	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.35	0.73	มาก
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.35	0.72	มาก
4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม	4.74	0.52	มากที่สุด
รวม	4.44	0.66	มาก

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุและสถานภาพทางสัญชาติ สรุปได้ ดังนี้

2.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ (n = 400)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ	เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
1. ด้านการบริหารจัดการ	ชาย	221	4.32	0.68	0.162	.054
	หญิง	179	4.31	0.72	0.925	.957
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ชาย	221	4.36	0.76	0.112	.135
	หญิง	179	4.34	0.70	0.746	.893
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย	221	4.33	0.74	0.333	.785
	หญิง	179	4.37	0.71	0.450	.433
4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม	ชาย	221	4.75	0.50	0.109	.466
	หญิง	179	4.73	0.54	0.726	.650
รวม	ชาย	221	4.44	0.67	0.150	.063
	หญิง	179	4.43	0.66	0.548	.950

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหาร

จัดการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ส่วนด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ และด้านคุณค่าทางศิลปกรรม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ (n = 400)

ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.148	1.716	8.310*	0.000
	ภายในกลุ่ม	396	81.771	.206		
	รวม	398	86.918			
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.463	1.154	3.689	0.120
	ภายในกลุ่ม	396	123.914	0.313		
	รวม	398	127.377			
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	4.159	1.386	5.412*	0.001
	ภายในกลุ่ม	396	101.434	0.256		
	รวม	398	105.593			
4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.757	0.375	2.096	0.100
	ภายในกลุ่ม	396	70.872	0.179		
	รวม	398	71.997			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.757	0.919	5.612*	0.001
	ภายในกลุ่ม	396	64.849	0.164		
	รวม	398	67.606			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพทางสัญชาติต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 5 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพทางสัญชาติ (n = 400)

ความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.775	1.258	5.993*	0.001
	ภายในกลุ่ม	396	83.143		0.210	
	รวม	398	86.918			
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.226	1.742	5.648*	0.001
	ภายในกลุ่ม	396	122.151	0.308		
	รวม	398	127.377			
3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	2.263	0.754	2.891*	0.035
	ภายในกลุ่ม	396	103.32	0.261		
	รวม	398	105.593			
4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.629	0.876	5.003*	0.002
	ภายในกลุ่ม	396	69.368	0.175		
	รวม	398	71.998			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.753	0.918	5.602*	0.001
	ภายในกลุ่ม	396	64.854	0.164		
	รวม	398	67.606			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย 4 ด้าน จากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเป็นส่วนน้อยและไม่ครบทุกด้าน สรุปในแต่ละด้านโดยรวม ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการให้มีการแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยลงในสื่อออนไลน์ให้มากกว่านี้

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ

นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญเกือบทุกภาษาเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่มาจากทวีปอื่นๆ

3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการให้มีการสร้างจำนวนห้องน้ำเพิ่มขึ้นและการรักษาความสะอาดของห้องน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มป้ายบอกเส้นทางเข้าชมสถานที่ เพิ่มป้ายภาษาอังกฤษแนะนำโบราณสถาน

ในจุดต่างๆ

4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม

ควรช่วยกันรักษา ทำนุบำรุงอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ให้มีความคงเดิมมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยที่น่าสนใจอยู่หลายประการคือ

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าจังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่มีอุทยานประวัติศาสตร์เก่าแก่น่าท่องเที่ยวและเป็นเมืองมรดกโลกเป็นที่น่าดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวผู้เดินทางท่องเที่ยวและเข้าชมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี ทองงาม (2553: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 400 คน พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม ด้านบริหารจัดการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและเป็นรายด้านตามตัวแปรเพศ อายุและสถานภาพทางสัญชาติ สรุปได้ดังนี้

- 2.1 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่างซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี ทองงาม (2553 : 72) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยพบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมโบราณสถานส่วนใหญ่มีความคาดหวังในสิ่งที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวอยู่แล้ว คือ ได้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ได้ชมสถาปัตยกรรม ที่สวยงามและทรงคุณค่าบุคคล ทุกเพศ มีโอกาสศึกษาหาประสบการณ์ได้อย่างทัดเทียมกันและเป็นอิสระ เมื่อได้รับรู้สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ต่างๆ เหมือนกันย่อมมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันได้และธีรวัฒน์ บุตตะโยธี (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน

- 2.2 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่เหมือนกันและมีความชอบในด้านต่างๆ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริษา ดำรงค์ศรี (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์สามชุกตลาด 100 ปีจังหวัดสุพรรณบุรีการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามชุกตลาด 100 ปีจังหวัดสุพรรณบุรีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบบังเอิญจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามชุก 100 ปี จังหวัดสุพรรณบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการตลาด ด้านการบริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามชุกตลาด 100 ปี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวที่มีอายุ รายได้ และระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามชุกตลาด 100 ปี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

2.3 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีสถานภาพทางสัญชาติต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานภาพทางสัญชาติไม่มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวต่าง

สัญชาติกันมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การมองภาพหรือมุมมองจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี ทองงาม (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม ด้านการ บริหารจัดการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและทวีป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการ

ห้องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่มีอายุในช่วง 31-45 ปี และช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแตกต่างกับช่วงอายุ 46-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีทวีปต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม ด้านการบริหารจัดการและด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวที่มีทวีปต่างกัน จะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ผู้ให้บริการ ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคุณค่าทางศิลปกรรมโดยรวม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวกับสถานที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยให้มากกว่านี้เพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชม

2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้มีปริมาณเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้

บริการในด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว

3. ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรรักษาความสะอาดของห้องน้ำและเพิ่มจำนวนของห้องน้ำให้เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม

4. ด้านคุณค่าทางศิลปกรรม ควรช่วยกันรักษา ทำนุบำรุงอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ให้มีความคงเดิมมากที่สุด ความสนใจมาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดสุโขทัยมากยิ่งขึ้น

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เทเวศร์ พิริยะพณท์ ประธานที่ปรึกษาปริญญา นิพนธ์และอาจารย์ ดร.สุมนรติ นิมเนตพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญา นิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขในการทำปริญญา นิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.วนิดา เจียรระนัย ที่เป็นประธานสอบปริญญา นิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุภารัตน์ วรทอง กรรมการภายนอกที่ได้สละเวลาในการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ความเมตตา แก่ผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้ปริญญา นิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวัต พึงโพธิ์ทอง รองศาสตราจารย์ ดร.มังกร ทองสุคติ ว่าที่ร้อยเอก ดร.เทียนชัย ทองวินชิศิลป์ และ นายจารึก ปิ่นประภา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจ เครื่องมืองานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้กำลังใจและให้การ สนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ สูงสุดจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ขอมอบเป็นกตัญญู บูชาแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์

บรรณานุกรม

- กัลยาณี ทองงาม. (2553). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. (2555). อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://www.sukhothai.go.th/tour/tour_02.htm
- ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี. (2551). ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ บธ.ม.(การจัดการ). กรุงเทพฯบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ ไตรวิทย์พาณิชย์. (2547). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการให้บริการศูนย์แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ร่วมกับกรุงเทพมหานคร (SCB Easy Walk) ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัดมหาชน. ปรินญาณิพนธ์ บธ.ม.(การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิมลวรรณ สุธีบุตร. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการธุรกิจนำเที่ยวของบริษัทหนุ่มสาวทัวร์ จำกัด. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักศิลปากรที่ 6 สุโขทัย. (2554). ตารางสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวยังสถานที่สำคัญของจังหวัดสุโขทัย ประจำปี 2554. ถ่ายเอกสาร.
- สุริษา ดำรงศรี. (2554). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สามชุกตลาด 100 ปี จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.